

ния. Что сразу же отразилось на ее облике. И, будем надеяться, принесет положительные плоды.

К сожалению, отсутствие серьезной материальной базы усложняет подготовку секретарских работников на кафедре периодической печати. На факультете пока нет настольно-издательского комплекса, чтобы создавать учебные газеты. Мы готовим специалистов широкого профиля, обладающих знаниями письма, литературного, художественного и технического редактирования, они становятся специалистами в области газетного дизайна, компьютерной верстки, маркетинга, но мы теряем целую школу подготовки секретарских работников. Наши выпускники успешно защищают дипломные работы по секретарской специфике, но это не гарантирует им пути в большую науку без серьезной практики.

Наталля Нарынкевіч
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ПРАФЕСІЙНЫЯ ВЕДЫ АЎТАРА ЯК АСНОВА ПУБЛІЦЫСТЫЧНАГА ТВОРА

У беларускай мастацкай публіцыстыцы не шмат аўтараў, творчай дзейнасці якіх папярэднічала праца ў сферы, не звязанай з літаратурай і журналістыкай. Хутчэй наадварот, менавіта журналісцкая дзейнасць вымагае глыбокага пранікнення ў тую ці іншую праблематыку, авалодвання навуковай тэрміналогіяй і спецыяльнымі ведамі.

Разам з тым нельга не пагадзіцца з думкай, што прафесіянальнае майстэрства журналіста ў пэўнай галіне дапамагае напісанню абгрунтаваных праблемных артыкулаў. Спалучэнне ў асобе аўтара дасведчанасці навукоўца і вопыту публіцыста ўзбагачае змест твораў, спрыяе іх актуальнасці, выклікае цікавасць чытацкай аўдыторыі і, як вынік, атрымлівае грамадскі рэзананс. Яскравым прыкладам гэтага можа служыць творчасць Ігната Дуброўскага, аднаго з найбольш вядомых практыкаў і тэарэтыкаў айчынай публіцыстыкі.

Кандыдат сельскагаспадарчых навук, ён шмат гадоў працаваў у Інстытуце эканомікі АН БССР, займаючыся праблемамі беларускай меліярацыі, што знайшло адлюстраванне і ў яго публіцыстычнай творчасці. Навуковая аснова дакументальных твораў І. Дуброўскага – якая новая прыкмета беларускай публіцыстыкі другой паловы дваццатага стагоддзя. Калі першыя кнігі нарысаў былі прысвечаныя ў асноўным перадавым калга-

сам, працэсу ўзбуйнення пасляваенных вясковых гаспадарак, вопыту кіраўнікоў, праблеме стылю кіравання сельскай гаспадаркай (“Зямныя вузлы”, “Да долі чалавечай”), то ў канцы 1970-х – пачатку 1980-х гадоў цэнтральнай тэмай у творчасці публіцыста становіцца асушэнне Палесся. Аўтар глыбока, комплексна даследуе асаблівасці меліярацыйнага працэсу на Беларусі, для яго характэрна напісанне твораў не па гарачых слядах падзей, але асэнсаванне пэўнага перыяду дзейнасці вучоных і практыкаў гэтай сферы, засяроджванне ўвагі на галоўных аспектах праблемы. На працягу шматлікіх гадоў сустракаючыся са спецыялістамі, публіцыст актыўна выкарыстоўвае тэрміналогію, паглыбляе ўласныя веды. У кнізе Дуброўскага-публіцыста “Гамоніць Палессе” (1977) абагульнены вопыт даследчай працы Дуброўскага-вучонага амаль за паўстагоддзе.

Большасць яго нарысаў хранікальныя не толькі па форме, але і па змесце, творы часта падобныя на дакументальныя аповесці, у якіх аўтар імкнецца як мага больш поўна адлюстравать набыткі і супярэчнасці сваёй эпохі.

І. Дуброўскі закранае ў сваіх творах пытанні развіцця НТР і захавання прыроды. Ён выступае не толькі як уласна публіцыст, але і як крытык. Напрыканцы 1970-х гадоў І. Дуброўскі аналізуе нарысы, прысвечаныя праблемам аховы прыроды: “Наша дзяржава робіць шмат для захавання ў чысціні прыроднага асяроддзя. Але сёння страшнейшай пагрозай прыродзе выступае не прамысловасць з яе шкоднымі адходамі, а цывілізаваны абывацель” (“ЛіМ”, 18.11.77, “Не толькі разведка, але і бой”). Дасягнуць гарманічнага суіснавання прагрэсу цывілізацыі і натуральнага асяроддзя, на яго думку, магчыма толькі дзякуючы клапацілівасці і дбайнасці чалавека-гаспадара на зямлі. І. Дуброўскага ў пэўным сэнсе можна лічыць адным з пачынальнікаў экалагічнай праблематыкі ў беларускай публіцыстыцы.

Калі вясковая, а пазней і звязаная з ёй экалагічная праблематыка заўсёды былі магістральнымі ў айчынной публіцыстыцы, то вытворчая тэма зноў выходзіць на першы план у 1970-х – пачатку 1980-х гадоў (першы ўсплеск цікавасці журналістаў да яе прыйшоўся на 1930-я гады, але ў той перыяд падыход да раскрыцця праблем рабочага чалавека быў у большасці выпадкаў фармальным, што адмоўна адбівалася на агульнай якасці твораў). Яскравым нарысістам гэтага накірунку стаў Валянцін Мыслівец. Шэсць гадоў адпрацаваўшы на Мінскім аўтамабільным заводзе, першую сталую кнігу (“Мае заводчыкі”, 1969) ён прысвяціў менавіта сваім былым калегам. Аўтар стараецца ўнікнуць у клопаты і цяжкасці рабочых, не абыходзіць увагай ні дырэктара, ні простага токара або фрэзероўшчыка, яму аднолькава цікавыя погляды на праблему з розных, часам супрацьлеглых пазіцый.

В. Мыслівец перакрыжоўвае ў нарысах часавыя планы, асабістае і калектыўнае жыццё сваіх герояў, аднак гэтая стракатасць не заўсёды на карысць чытацкаму ўспрымання. Аўтар часта імкнецца выхапіць пэўны момант у жыцці працоўнага калектыву, не клапацячыся пра тое, каб паказаць праблему ў развіцці. Іншы раз героі нарысаў па сюжэту не вельмі звязаныя паміж сабой, іх жыццёвыя гісторыі падаюцца паасобку, аб'яднаныя, здаецца, толькі самім аўтарам, назіранні якога таксама даволі разрозненыя. Стыль яго твораў часта нагадвае рэпартажы, партрэты герояў хутчэй уяўляюць сабой толькі іх накіды, якія не заўсёды стасуюцца да галоўнай ідэі твора.

Магчыма, гэта звязана са спецыфікай самой вытворчай тэмы. У творах, прысвечаных пчалярству, якія з'яўляюцца другім накірункам нарысістыкі В. Мысліўца, аўтар раскрываецца па-іншаму. Дэталёвае веданне працэсу і праблем гэтай галіны, імкненне да ўпарадкаванасці на ўласным падворку і ў межах усёй рэспублікі, жаданне выхаваць у чытачоў пачуццё гаспадарства на зямлі, выкарыстанне спецыяльнай літаратуры і статыстычных дадзеных тут дапаўняюцца цікавымі партрэтамі герояў – аднавяскоўцаў аўтара, уласнымі ўспамінамі пра ваеннае дзяцінства. Кнігі “Крылаты канвеер” і “Скрыль мёду” нарадзіліся менавіта таму, што сам В. Мыслівец усур'ёз займаецца пчалярствам. Вывучаючы вопыт калег з усёй рэспублікі і нават Саюза, публіцыст вызначае і праблемы, характэрныя для пчалярства ўвогуле: няўважлівасць да лекавых магчымасцей праполісу, атручванне пчол расліннымі ядахімікатамі. Тут аўтар знаходзіцца ў сваёй стыхіі, і таму старонкі нарысаў чытаюцца з цікавасцю і захапленнем.

Даволі рэдкім жанрам у беларускай публіцыстыцы з'яўляецца навуковы нарыс. Значны ўклад у яго развіццё зрабіў на пачатку сваёй публіцыстычнай дзейнасці Васіль Якавенка, які да гэтага працаваў у геалагічных экспедыцыях. Уплыў папярэдняй прафесіі яскрава адчуваецца ў цыкле навукова-папулярных нарысаў “Пробны камень” (1974). У цікавай форме, не загрушчваючы твор лішнімі лічбамі, журналіст распавядае пра гісторыю беларускай геалагічнай навукі, узгадвае вядомых вучоных, якія займаліся пасля вайны даследаваннямі карысных выкапняў у розных рэгіёнах Беларусі, разважае над перспектывамі развіцця айчынай геалогіі. Нарысы характарызуюцца дынамізмам, аўтар спалучае энцыклапедычныя звесткі і ўласны вопыт, што, несумненна, узбагачае навуковы нарыс, звычайна пазбаўлены эмацыянальнай афарбоўкі.

Сучасная журналістыка, з аднаго боку, вызначаецца імкненнем да найбольшай інфармацыйнай насычанасці, з другога – ёю не заўсёды

займаюцца аўтары-прафесіяналы, што часам адмоўна ўплывае і на якасць твора, і, як вынік, на яго ўспрыняцце аўдыторыяй. Вопыт папярэдніх пакаленняў у асобах і творчасці яркіх публіцыстаў мінулых гадоў, такіх, як І. Дуброўскі, В. Якавенка, В. Мыслівец, несумненна, узбагачае сучасныя ўяўленні аб стварэнні праблемнай публіцыстыкі.

Ирадж Растегар
Журнал “Тавана” (Іран)

ОСОБЕННОСТИ СТРУКТУРЫ КОЛОНКИ РЕДАКТОРА

В тезисах рассматриваются функции и особенности структуры колонки редактора в СМИ, форма и стиль ее подачи, а так же роль колонки редактора в отражении редакционной политики современного периодического издания.

The article examines functions and peculiarities of editor's column structure in mass-media, form and style of its presentation, as well as the role of editor's column in reflecting editorial policy of modern periodical.

Колонка редактора является одним из важнейших способов выражения позиции руководства газеты, издательства, редакционного коллектива. Она содержит размышления редактора по определенной государственной, правовой, национальной, общественной проблеме, размещается на одной из первых страниц в определенном месте и выходит под рубрикой «от редактора», «колонка редактора».

Любой материал по способу представления относится к одной из трех групп: простые информационные статьи; фантастические, фактические и описательные статьи; исследовательские, статистические, научные и документальные статьи. Колонка редактора относится к простым информационным статьям.

Форма и стиль подачи материала колонки редактора зависят от вида издания, его целей, читательской аудитории, редакционного коллектива. Газета создает собственный яркий, присущий только ей стиль, который безошибочно узнается читателем, и в этой узнаваемости большое значение имеет последовательность, сбалансированность и скоординированность между такими категориями, как *сущность СМИ, цель, адресат, редакция*.

Воздействие материала колонки редактора на читателя осуществляет-